

Amsterdam, 29 oktober 1981

HET WETENSCHAPPELIJK DENKEN

(EN: INNERLIJKE MOGELIJKHEDEN)

Zo, vrienden, goedenavond. We gaan eerst maar beginnen met de gebruikelijke plichtplegingen. U moet u er wel van bewust blijven dat we niet alles weten, dat we fouten kunnen maken, dat het dus erg belangrijk is dat u zelf blijft nadenken. En dit gezegd hebbende, komt de vraag: waarover gaan we spreken?

❖ *'Het wetenschappelijk denken'. Graag een heldere definitie ervan en wat is de betekenis van het wetenschappelijk denken van deze wereld?*

Het wetenschappelijk denken, mens, mens, mens. Het is soms wel op weten gebaseerd, maar zelden schappelijk! Ja. Laten we proberen om daar een paar dingen over te zeggen. Het wetenschappelijk denken is gebaseerd op de waarneembare feiten plus een logika, waarvan men aanneemt dat zij zelfstandig en neutraal is, ofschoon men, wanneer men eerlijk is, toe moet geven dat elke vorm van menselijke logika emotioneel bepaald wordt. Wetenschappelijk denken kan dus eigenlijk niet altijd. We zien de vreemdste verschijnselen. Wij zien wetenschapsmensen die wetenschappelijk denkende, bewijzen dat een deel van de bijbel niet geheel juist kan zijn, althans niet zoals het in hun geloof wordt geïnterpreteerd. En dan zien we een ogenblik later dat ze niet alleen gelovig zijn, maar dat ze bovendien hun best doen om het geloof dan nog weer aan te passen aan hetgeen zij ontdekt hebben zonder daarbij - wat een wetenschappelijk denkend iemand zou moeten doen -, op te merken dat het geloof dus kennelijk niet zo onfeilbaar en feilloos is als het voorgeeft te zijn. In dergelijke gevallen kun je zeggen: ja, dat is de mens. Maar wat is de betekenis van wetenschappelijk denken? Nou, ik zal proberen het te zeggen. Het wetenschappelijk denken is de beste benadering die de mens kan geven in zijn denken van een komputer met dit éne verschil dat hij zelfstandig kiest welke punten van onderzoek hij zal aanpakken en op welke wijze hij dit onderzoek zal voltrekken. Hij is dus wat programma betreft niet zo vastgelegd als de komputer. Wat is het nadeel van een komputer? Een komputer denkt niet menselijk. Zuiver wetenschappelijk denken heeft de neiging het menselijke in de mens te verwaarlozen. De mens is niet meer een individu, hij wordt herleid tot één faktor in een groot aantal factoren die over een gemiddelde genomen een bepaalde waarde op moeten leveren. Dat dit gemiddelde feitelijk niet bestaat en dat dus elke mens ofwel nadelen ofwel voordelen ervaart, is voor de wetenschapsman zonder meer niet zo belangrijk. Een ander punt is dat wetenschapsmensen heel vaak in hun kennis en hun toepassing van de wetenschap beperkt zijn. Ze zijn dus eenzijdig. Men noemt dat wel eens tunneldenken, omdat je niet meer in staat bent om te zien wat er naast je gebeurt. Persoonlijk meen ik dat een van de grote nadelen van het wetenschappelijk denken in deze tijd het gebrek aan synthese is. Dat wil zeggen: het samenvoegen van de ontdekkingen op velerlei gebieden om op grond daarvan tot reële en voor de mensheid geldende konstateringen te komen. Dan vraag ik mij verder af of wetenschap en wetenschappelijk denken niet langzaam maar zeker hier en daar verworpen tot een geloof. Want u moet niet vergeten dat er vele 'wetenschappen' - tussen aanhalingstekens -, bestaan die eigenlijk niet uitgaan van weten, maar van stellingen. Om u enkele voorbeelden te geven: de economie, de psychologie, de verschillende vormen van sociale wetenschap. Hier is geen sprake van een feitelijke konstateerbaarheid, maar van een poging om alles wat gebeurt onder te brengen binnen het kader van een aantal bestaande stellingen. En een stelling, zoals u weet, is iets dat gesteld wordt zonder dat men zegt waarom men het stelt en waarbij men vaak zich ontsteld voelt, wanneer iemand vraagt waarom de stelling gesteld werd.

Je kunt natuurlijk uitgaan van het standpunt dat elke mens in wezen perfect is, maar dat hij door zijn omstandigheden imperfect wordt gemaakt. Dan vraag ik me af wat al die mensen nog op aarde doen, want de volmaaktheid vindt een betere plaats in de kosmos. Men kan uitgaan van het standpunt dat als je het milieu verandert, dat je de mens verandert; waarbij men vergeet dat het de mens is die het milieu verandert. Duizend en één punten, waarbij men eigenlijk wegliep voor de feiten, terwijl men zegt wetenschappelijk te denken. Waarbij men statistieken niet hanteert als een handleiding voor eigen onderzoek, maar als een bevestiging van eigen vermoede

resultaten. In deze tijd is de wetenschap langzaam maar zeker tot een supermacht geworden. Zonder het misschien te willen of te beseffen zijn de vele mensen in de laboratoria, in de studeerkamers geworden tot degenen die het lot van alle anderen bepalen. Maar zij werken niet met mensen, zij werken met denkbeelden. Zij gaan uit van stellingen, maar die stellingen zijn maar beperkt geldend. Mag ik een paar voorbeelden geven? En dan krijgt u zodadelijk de kans tot weerwoord, want dat is hier wel erg belangrijk, dacht ik. Atoombommen, overkill, dat wil zeggen: mogelijkheid om de gehele wereld te vernietigen, aan Amerikaanse zijde 43 maal, aan Russische zijde 22 maal aanwezig. Wat heb je dan nog meer nodig? Dan krijgen we het feit dat het eigenlijk niet nodig is, maar je wilt beter zijn, meer hebben dan de ander. En dan wordt de these verkondigd van de afschrikking, die uiteindelijk - laat ons dat niet vergeten -, een onbewezen theorie blijft, en op grond daarvan gaat men verder met het uitvinden van nog dodelijker en nog gevaarlijker wapens, terwijl men zegt dat men die niet wil gebruiken. Kijk, als ik wetenschappelijk denk, dan zeg ik: dat is niet nodig, want wanneer je de kans hebt om de wereld één keer te vernietigen, dan is dat genoeg. Je kunt het namelijk maar één keer doen. Wanneer ik probeer wetenschappelijk te denken, dan zeg ik: hoe meer wapens ikzelf ontwikkel, hoe groter de angst bij mijn tegenstander. En het gevaarlijkste dier is het angstige dier. De gevaarlijkste mens is iemand die geen uitweg ziet.

Dit is feitelijk te bewijzen in de omstandigheden die men steeds weer aantreft, in de gewone samenleving, die men aan kan treffen, in de dierenwereld, overal. En dan hoeft je je heus niet te houden bij de konstateringen van Brehm, die zo nu en dan in zijn beschrijvingen van diergedrag toch wel iets van moeder de gans heeft. Op grond van deze feiten, die - laten we dat niet vergeten -, door de wetenschapsmensen tot stand zijn gebracht, waarbij de wetenschapsmensen de rationalisaties aandragen voor verdergaande bewapening, voor verdergaande ontdekking van nog gevaarlijker, nog dodelijker wapens op allerhand terrein en heus niet alleen op atoomgebied. We kunnen ook nog denken aan de verschillende zaastralingswapens die ontworpen zijn in de laatste tijd. Enkele daarvan zijn klaar en diep geheim, anderen zijn in ontwikkeling. Dan denken we aan de bacteriologische proeven die zijn genomen. En denkt u niet dat het een fabeltje is. Het zal iedereen bekend zijn dat Churchill al bevel heeft gegeven proeven te nemen met een dodelijk gevaarlijke soort van miltvuur en dat dit bedoeld was voor Duitsland. Overigens ook een proef, waarbij Duitsland waarschijnlijk gedurende drie à vierhonderd jaren onbewoonbaar zou zijn geweest en mogelijk geheel West-Europa. Dus kijk naar die dingen. Dát zijn wetenschapsmensen. Het zijn de wetenschapsmensen die de geheimen van de natuur ontraadselen. Zeker, maar het zijn ook de wetenschapsmensen die zich steeds wéér laten bewegen om het door hen ontdekte te gebruiken als een hefboom, als een machtsmiddel of als een kommercieel middel. Wanneer dit het geval is en ik meen dat dit het geval is, mogen wij zeggen dat het wetenschappelijk denken in de georganiseerde vorm, de door instanties en firma's beheerde vorm, waarin het zich op het ogenblik voornamelijk voltrekt, een groot gevaar is voor de mensheid; dat het wetenschappelijk denken pas weer betekenis krijgt, wanneer men terug kan gaan naar de eenling die op eigen kosten en met eigen moeite zelf onderzoekt en dan komt tot uitvindingen of tot ontdekkingen, waardoor zijn naam misschien bekend zal worden, maar waarbij geen machtsbelangen inspraak hebben in de wijze waarop hij werken zal. U hebt gevraagd: wat is wetenschappelijk denken? Ik heb het gezegd: tunneldenken. Denken waarbij één bepaald gebied van weten zózeer vereenzelvigd wordt met eigen belangrijkheid en gezag dat men alles daaraan opoffert, niet slechts zichzelf, maar desnoods de mensheid. Wetenschappelijk denken is een logisch denken, maar het is een logisch denken dat maar al te vaak de zuiver menselijke waarden, de gevoelswaarden van de mens, de instinctwaarden van de mens ook terzijde schuift om uit te gaan van een normering die bereikbaar zou moeten zijn. Op grond daarvan ben ik zo vrij om te stellen dat in de huidige vorm het wetenschappelijk denken een gevaar vormt voor de mensheid, omdat de wetenschap lang niet meer in zichzelf een roeping is, maar al te vaak een middel is geworden om eigen belangrijkheid, aanzien en invloed te vergroten, dan wel om eigen leven in grotere rijkdom mogelijk te maken. En zolang dit het geval is, moeten we daar op zijn minst vraagtekens bijzetten. Afsluitend. Ik ben ervan overtuigd dat dankzij de wetenschap zeer veel mogelijk is geworden. Ik denk bijvoorbeeld aan de uitroeiing van vele kwalen op aarde. Mijn tegenvraag is of daardoor het ras als geheel niet veel zwakker is geworden en zo eenmaal een natuurlijke ontwikkeling ontstaat, - het is wel eens gebeurd in de tijd die u de ondergang van Atlantis noemt -, waarbij de vruchten van die beschaving tijdelijk niet bruikbaar zijn, de mensheid niet de veerkracht zal ontberen om zichzelf nog langer te handhaven. Ik meen dat de wetenschap soms heel veel voor de mensheid doet of kán doen, maar dat de toepassing van de wetenschap helaas, al gebeurt het op een zogenaamd wetenschappelijke basis, niet meer bestemd is voor de

mensheid, maar alleen voor de macht, de invloed of het welzijn van zeer beperkte groepen, die geen enkel begrip hebben van hetgeen de toepassing van hun machtsmiddelen en invloedsmiddelen betekent voor anderen. Hebt u commentaar? Geen wetenschapsmensen aanwezig?.. Nou ja, in deze kringen kun je dat natuurlijk verwachten, want het wetenschappelijk denken zegt: Ik geloof niet wat ik niet kan zien, waarop ze zich vroom ter kerke spoede. Geen commentaar?

❖ *Ziet u ook verandering in die wetenschap?*

O ja, ik zie verandering in de wetenschap. Het is namelijk op het ogenblik zo, dat vaak de knapste wetenschapsmensen zich steeds meer beginnen af te zetten tegen de wijze waarop de wetenschap op het ogenblik beoefend wordt. Deze mensen worden op het ogenblik vaak wat geschuwd, vermeden (plotseling hondegeblaf: Ja joh, dat doen ze inderdaad tegen die mensen: Blaffen). Dat deze mensen dus onder druk staan op het ogenblik, is zonder twijfel waar. Maar zij tonen aan dat er in de wetenschap een ontwikkeling is, waarbij 'geweten' - dat is erg belangrijk, het is een emotionele zaak plus konditionering -, maar toch 'geweten', een belangrijker rol gaat spelen dan 'weten'. Wij zien dat zeer velen onder degenen die een wetenschappelijke vorming hebben, weer begrip krijgen dat dienstbaarheid aan anderen een verplichting is die voortvloeit uit hetgeen je aan mogelijkheden hebt gekregen. En ik denk dus dat de wetenschap zich gaat versmelten met het volk. En dan moet u niet denken aan het volk als één massa, maar gewoon: de wetenschap wordt iets wat voor iedereen bereikbaar wordt gemaakt, punt één. Punt twee, het wordt gehanteerd niet ondanks de gewone man, maar dankzij de gewone man. Het is het werktuig geworden, waardoor je beter kunt leven. En ten laatste, wanneer het gaat over wetenschappelijke ontdekkingen, dan zullen deze zeker eerst ontwikkeld worden, maar ze zullen ook vernietigd worden, wanneer blijkt dat de gemeenschap deze dingen op dit moment niet kan aanvaarden. En dat is dan vanuit wetenschappelijk standpunt een ongeoorloofde ingreep, dat weet ik wel. Maar desalniettemin voorzie ik dat de wetenschappers meer en meer aan banden zullen worden gelegd, juist omdat hetgeen zij doen -in het geheim vaak -, voor instanties, voor instellingen, voor commerciële imperia zo levensgevaarlijk is geworden. Voldoende?

❖ *U stelt dat de wetenschap zo ongeveer de hele macht heeft in de huidige ontwikkelingen. Is het niet zo dat ook politici en leidende functionarissen bij bijvoorbeeld ondernemingen, dat die ook een enorme macht hebben, die misschien dan wel...*

Ja, mag ik een tegenvraag stellen? Als ik weet dat u graag spijkers inslaat, maar ik begrijp ook dat u daar onheil mee aanricht, ben ik dan, als degeen die u de hamer aanreikt, niet eigenlijk degeen die u de macht geeft? Met andere woorden, u zegt: ja, de politici beslissen wat er mee gebeurt. Dan zeg ik: ja goed, maar de wetenschapsmensen die én door hun opleiding, door hun wijze van denken en door hun besef van hun eigen mogelijkheden toch wel degelijk moeten weten wat ze doen, geven in feite die mensen de wapens in handen. Er zijn landen die atoombommen krijgen dankzij wetenschapslieden die ergens anders niet meer aan de slag konden komen. En die mensen doen precies hetzelfde als iemand die hier op de Dam een idioot kind heeft en daaraan een machinegeweer, geladen en scherpgesteld, cadeau doet.

❖ *Is het nu niet te laat?*

Het is nooit te laat zolang als er nog mensen leven.

❖ *Kunt u iets zeggen over de toekomst van de anti-atoombeweging in dit verband?*

Die anti-atoombeweging wordt steeds sterker. Dat betekent dat de directe methoden die tot nu toe gebruikt zijn, de politieke pressie, plaats zal moeten maken voor propaganda en overtuiging. Dit houdt in dat wanneer de anti-atoombewegingen niet voldoende geïnformeerd zijn en niet voldoende begrijpelijke én juiste, bewijsbaar juiste argumenten kunnen aanvoeren, hun betekenis in enkele jaren weer sterk zal afnemen. Indien ze echter weten wat ze zeggen, indien ze duidelijk kunnen maken wat ze zeggen, ook aan de gewone mensen, dan komt er een ogenblik dat het politiek niet meer haalbaar is om tegen hen in te gaan. Mag ik u een betekenisfeit in de herinnering brengen? Er zijn meerdere verklaringen afgelegd op het ogenblik, ook binnen het oostblok, waarbij men spreekt over de noodzaak, let wel, noodzaak, tot wederkerige atoomontwapening. En er is één land, waarin men letterlijk heeft uitgesproken dat zij, die verder gaan aan atoombewapening op te voeren, schuldig zullen zijn aan de ondergang van de mensheid. Dat is Roemenië. Wanneer u zich dit realiseert, wanneer u verder denkt aan de vele bewegingen die er geweest zijn, dan zult u begrijpen: Op het ogenblik is deze reactie grotendeels emotioneel. Wanneer echter aan die emotie bovendien nog voldoende feiten kunnen worden toegevoegd - en dat is mogelijk -, dan is daarmee een pressie geschapen waaraan ook politici

zich niet meer kunnen onttrekken. En dit betekent dat vele generaals en misschien zelfs een sekretaris-generaal binnenkort in de rauw zullen gaan. Laten we hopen dat dat de ontwikkeling is. Maar je moet één ding begrijpen: Met emoties kun je een beweging een korte tijd machtig maken en in stand houden. Maar je kunt haar niet een lange tijd door emotie alléén in stand houden. Wél kun je haar van feiten voorzien, zodat een ieder weet waar hij aan toe is. En misschien dat mensen zich dan af gaan vragen waarom meer dan honderd miljoen gulden is besteed voor een atoombunker bij het paleis in Den Haag; en zich dán af gaan vragen waar dan de bunkers blijven voor al die mensen die toch ook graag verder zouden willen leven. En misschien gaat men zich dan ook afvragen waarom men ouderlingen - en ik bedoel dit niet in religieuze zin, ik zou haast zeggen: super AOW'ers - , op het ogenblik altijd weer degenen zijn die zeggen dat het noodzakelijk is om sterk te zijn en je verder te bewapenen. Maar dat er maar weinigen zijn onder hen die zeggen dat het belangrijk is de mensen te leren gelukkig te leven. Wanneer je dát overziet en wanneer de mensen zich dát af gaan vragen en ook weten wat de verschillende atoomwapens betekenen, ook wat een strategische neutronenbom kan doen, wat de betekenis is van de verschillende soorten van atoomwapens die op het ogenblik bestaan. Dan pas zullen de mensen in staat zijn voor zich uit te maken of het nog redelijk en verantwoord is mensen te volgen die hun eigen aanzien en macht voor een groot gedeelte juist op dergelijke onmenselijke zaken baseert. Maar je moet eerst het volk wákker maken. Onthoudt u één ding: Het is nog niet zo lang geleden in Nederland, dat de fabrikant tegen de pastoor zei: Maak u geen zorgen, eerwaarde, wij houden ze arm, zolang u ze dom houdt... En denkt u niet dat dat een grap is. Het is feitelijk gebeurd in Noord-Brabant in het jaar 1902, in een plaatsje vlak bij Roosendaal. Denkt u niet dat ik komedie speel of dat ik een grap maak. Hetzelfde gebeurt nu op een andere basis. Het geloof is misschien de partijdoktrine geworden. En de plaats van het armhouden is overgedragen van de fabrikant aan de belastingdienst. Maar het resultaat zou hetzelfde zijn, wanneer de mensen in deze tijd geen gebruik zouden weten te maken van hun mogelijkheid om meer informatie te winnen over die zaken die belangrijk zijn. Want het is belangrijker dat je weet wat de gevaren en de voordelen zijn van een atoomcentrale dan dat je weet wat de opstelling zal zijn de volgende week van Ajax of van Feyenoord of een ander. Het is belangrijker te beseffen wat voor soorten atoombommen er op dit moment zijn, welke andere wapens worden gefabriceerd of klaarliggen en wat zij betekenen voor degenen die erdoor getroffen worden, dan dat het van belang is te weten of nu uiteindelijk den Uyl of van Agt het wint in een nieuw kabinet dat al zo versteld is voor het verkocht wordt, dat het geen cent meer waard is tegen de tijd dat het in gebruik komt.

❖ *Zijn er geen wijze mannen meer te vinden?*

Er zijn wijze mannen te vinden, maar die worden altijd overdonderd door de eigenwijze mannen.. Om het heel eenvoudig te zeggen: Nederland heeft staatslieden nodig en er zijn er enkele, maar die worden zózeer behinderd door de politici dat de politici de toon aangeven en dat de wijze zijn mond houdt, omdat de wijste nu eenmaal zwijgt. Ja, dat is bijna een politiek betoog zover. Zouden we niet eens overschakelen naar iets wat een beetje meer geestelijk is?

❖ *Kun je door het zwijgen je kracht vergroten en invloed uitoefenen?*

Wanneer je zwijgt, dan voorkom je in ieder geval een reeks beïnvloedingen van buitenaf. Dat wil zeggen dat je je innerlijke zekerheid kunt vergroten. Vergroot je nu ook je innerlijk besef omtrent je innerlijke mogelijkheden, dan betekent het dat je meer kracht hebt, dat je meer energie hebt. Die kracht kan ook gebruikt worden zonder dat je spreekt. Anders gezegd: Een mens kan een medemens beïnvloeden door sterk te denken en behoeft daartoe nog niet te spreken. Er bestaat een empathische en emotionele kommunikatie die vaak even krachtig of sterker is dan al datgene wat met verbaal geweld gebruikt kan worden. Misschien dat we daar meteen op een leuk tweede onderwerp zijn gestoten, ik weet niet of het u interesseert? Niemand zegt 'ja', dus neem ik aan dat niemand 'nee' bedoelt. Dan moet u eens goed luisteren. Wanneer we kijken naar hetgeen de laatste tijd uit allerhand onderzoekingen, vooral op het gebied van de parapsychologie, duidelijk is geworden, dan is in ieder geval aangetoond dat er gevoelsoverdracht bestaat tussen mensen, dat er gedachtenoverdracht bestaat en dat mensen onder bepaalde omstandigheden, zonder dat zij lichamelijk ook maar één beweging maken, buiten zich voorwerpen kunnen manipuleren. Verder heeft men waarschijnlijk kunnen maken dat mensen zonder lichamelijke verplaatsing elders kunnen waarnemen. Men heeft duidelijk kunnen maken dat er een aura ís, ook al heeft men nog niet kunnen bewijzen wat de samenstelling ervan is of welke functie zij in wezen heeft. Men heeft kunnen konstateren dat de mens sterk reageert op veranderingen in de omgeving, bijvoorbeeld het statisch potentiaal is daarbij van groot belang ten aanzien van aarde. Een ander punt: Magnetische krachtvelden, verdichtingen ofwel een vermindering van lijndichtheid van een

magnetisch veld blijkt eveneens op de levenskracht, maar ook op de reaktiemogelijkheid van de mens invloed te hebben. Er is dus bewezen dat er iets is dat verder gaat dan het zintuigelijke en dat daardoor resultaten behaald kunnen worden die verder gaan dan het redelijk verklaarbare. En dat lijkt me een erg belangrijk punt om te maken. Er is méér, maar wat? En dan kom je bij stellingen terecht: 'We kunnen zeggen dat het God is die het doet of een engeltje of een heilige of voor mijn part een geest, nietwaar'. Wij krijgen ook van veel dingen de schuld. Een spook desnoods, dat is een nozem uit onze sferen.

Dus je kunt verklaringen geven en elke verklaring in zich is onzeker, maar het feit blijft bestaan. Wat heeft men verder gekonstateerd? Ik baseer mij hier onder andere op het statistisch onderzoek ten aanzien van telepatische begaafdheid bij kinderen tussen zes en negen jaar. Dat kinderen, zeker wanneer het gaat om personen met wie ze een zekere binding hebben, een telepatische begaafdheid bezitten, waarbij negentig procent reageert in juiste volgorde, zestig procent korrekt in tijd in die volgorde, ongeveer vijf tot tien procent vooruitloopt, hetzij twee of drie slagen, terwijl de rest achterloopt. Hierdoor zou kunnen worden aangetoond dat de mens principieel in het bezit is van kwaliteiten die dóór de opvoeding en de konditionering van de omgeving teloor plegen te gaan. Verder zou kunnen worden gesteld dat, waar deze kwaliteiten wél funktionieren, de mens instinktief juist gaat reageren. Dán is het mogelijk om de mens, door hem te konfronteren met zijn werkelijke begaafdheid - en daar hoeft je geen god erbij te pas te laten komen als je het niet wilt - bewust kan worden gemaakt van een hele nieuwe wereld van kracht en energie. Dan kunnen we duidelijk maken dat paranormale genezing niet alleen maar een goocheltruc is van een of andere wonderdokter, maar dat zij onder omstandigheden controleerbaar en reëel optreedt en ook blijvende genezingen en verbeteringen ten gevolge heeft. Dan kunnen we bewijzen dat mensen in staat zijn omstandigheden aan te voelen te voren en daardoor gevaren te vermijden of voor zichzelf te verminderen. Dan kan men uiteindelijk zover komen dat mensen in staat zijn zoveel gegevens, telepathisch ontvangen, om te zetten in redelijke begrippen, dat het zelfs niet meer veilig is te vergaderen in het Kremlin, wanneer tien kilometer verder iemand luistert. Of wat dat betreft in het Pentagon of in het Witte Huis of het Catshuis of waar u wilt. Trouwens, ik vind 'Catshuis' een zeer passende naam, want er wordt in deze dagen heel wat afgekat. Ik probeer u duidelijk te maken waar het om gaat. De mens heeft deze kwaliteiten. Waar ze uit bestaan, is niet zeker. Hoe ze precies werken, is een kwestie van veronderstellingen. Maar er zijn bewijzen geleverd door ernstige onderzoekers, ja, wetenschappelijke denkers ook. Al hebben we daar, zoals u weet, hier en daar bedenkingen. Waaruit blijkt dat deze dingen feitelijk bestaan. Als ze bestaan in een meerderheid van kinderen tussen zes en negen jaar, dan moeten deze kwaliteiten en mogelijkheden ook binnen u aanwezig zijn. Wanneer u de moeite doet om stil te zijn, om eens eventjes, zoals u dat uitdrukt, te zwijgen, dat wil zeggen: eerst eens te proberen je eigen gevoelens te ontdekken, de indrukken die spontaan in je opkomen eens te verwerken in plaats van voortdurend terug te kwekken naar een wereld om je heen die kwekt. Dan zou je misschien in plaats van een verbeterde arbeidzame Donald Duck een mens kunnen worden die steeds meer beseft wat er gebeurt in de wereld rond hem, wát hij moet doen in die wereld, en die ook juist en juist gaat beseffen wat zijn eigen plááts is daarin. Want laten we één ding wel begrijpen: Er mogen tienduizend wetten zijn, maar die wetten zijn door mensen uitgevaardigd. En elke wet die wordt uitgevaardigd, is een wet die ten aanzien van een klein gedeelte van de mensheid onrecht doet om een recht te doen, althans schijnbaar, aan de meerderheid. Soms is het ook omgekeerd: dat een wet onrecht is voor een meerderheid en dient ten behoeve van een minderheid. Dergelijke wetten zijn zaken waar we ons niet aan gebonden kunnen achten. Wij kunnen ons gebonden achten aan hetgeen in onszelf bestáát, maar dan moeten we ook in staat zijn om onze kwaliteiten te gebruiken, want dan hoeven we niet in te gaan tégen die wet, maar dan zín wij buiten die wet en dat is iets anders. Het gaat er niet om om een wet met een wet, geweld met geweld te bestrijden. Het gaat erom in jezelf de kracht te hebben, waardoor de tegenstander die de wapens tegen je opheft, automatisch bewusteloos wordt en dat is mogelijk.

❖ *Daar moet je toch ook sterk genoeg voor zijn, ook al ben je bewust, mentaal dus?*

Ik zeg u: daar gaat het om. Dat u dit niet kunt, bewijst niet dat u de kwaliteiten niet bezit. Het bewijst alleen dat u niet bent gekomen op dit punt van innerlijke vrijheid, een volledige aanvaarding van alles wat er in u bestaat, alle gevoeligheden die deel uit maken van uw persoonlijkheid. Het maakt duidelijk dat u voortdurend in uw mogelijkheden begrensd wordt door stellingen die u aanneemt, zonder dat ze feitelijk reëel bestaan. Dat u zich voortdurend laat binden in een gedragspatroon dat níet beantwoordt aan uw persoonlijkheid. Wanneer u zich dát

realiseert, dan zult u ontdekken: ja, zolang ik blijf redetwisten met de wereld, kom ik niet verder. Want wanneer ik met iemand redetwist, dan moet ik mij plaatsen op het gelijke niveau van degenen met wie ik strijd. Wanneer ik in mijzelf probeer de essentie aan te voelen van wat er gaande is, dan zal ik mij niet meer richten tegen de argumenten van de ander of zelfs tegen de daden van de ander. Dan zal ik mij richten op die punten die volgens mij belangrijk zijn en dan bereik ik iets. En nu heb ik dit alles gezegd op zuiver menselijk vlak. En nu ga ik één stap verder. Een mens is een complex geheel, waarin allerhand geestelijke en niet stoffelijke factoren samen werken met het mentaal werken, de instinktreactie van de mens. U bent een complexe persoonlijkheid. In dat complex overheersen bij u gekonditioneerde instinkten en is uw denken voor een groot gedeelte in zijn vrije ontwikkeling beperkt. U hebt twee hersenhelften. Waarom gebruikt u alleen de linkerhelft en onderdrukt u voor het grootste gedeelte wat uit die rechterhelft komt, behalve op die ogenblikken dat u dan in een gevoel van verhevenheid een ogenblik uw instinkten vrij spel geeft. Waarom? Wanneer u een persoonlijkheid bent, dan bent u, complex als u bent pas een werkelijk iemand, een werkelijk levende kracht, wanneer u al die geestelijke zaken er ook bij te pas brengt. En dan zeg ik: ik kan u geen geloof in een god opdwingen, want niemand kan bewijzen dat die bestaat. Maar ik geloof in een god op grond van mijn eigen innerlijke ervaringen en al datgene wat ik heb doorgemaakt. Dat is mijn zaak. Maar die bron van kracht, bestemd of onbestemd, is aanwezig. Het is duidelijk dat iedereen daaruit kan putten. Maar het is ook duidelijk dat je óm eruit te kunnen putten, eerst een andere status moet bereiken. Een status van stilte misschien, van overweging, misschien ook een zekere onverschilligheid. Want maar al te vaak ben je voortdurend bezig met zaken waar je niets aan kunt doen. En dan weet ik het wel, het is verschrikkelijk wat er gebeurt in Namibië en het is onbegrijpelijk wat zich afspeelt in Bolivia. En we kunnen het niet eens zijn met wat zich ontwikkelt in Cuba. Heeft u nog een paar andere plaatsen? U kunt ze zelf invullen. De lijst is mij te lang om ze op te sommen. En dan kunt u zeggen dat het erg is dat er honger wordt geleden bij Mombassa. En ergens anders dat het weer onmenselijk toegaat. Het is wáár.

Maar als u voortdurend bezig blijft u daarover op te winden, u daarover te ergeren, wat bereikt u dan? Daar waar u zelf handelend op kunt treden, ja, daar kunt u wat bereiken. Dat wat binnen uw mogelijkheden ligt, hoort ook binnen uw plicht. Maar al dat andere: zinloos. O, misschien niet vanuit politiek standpunt, maar de politiek ligt ook zover van de werkelijkheid af. Datgene echter wat u in uzelf voelt, de kracht die u in uzelf gebruikt, de manier waarop u die kunt richten, kan u tot het centrum maken van mensen die steeds meer loskomen van hun konditioneringen, die steeds dichterbij een áánvoelen van werkelijkheid komen, die steeds meer geláden worden met de krachten die ín hen en rónnd hen aanwezig zijn. En dan zullen ze het misschien niet kunnen uitdrukken. Wie kan zeggen wat hij werkelijk leeft en wat hij werkelijk voelt, wie van u? Zelfs bij ons waar je alles deelt, is het vaak nog niet mogelijk om dat van een ander te begrijpen. Maar je kunt zijn. Je kunt je persoonlijkheid harmonisch maken, zonder tegenstellingen, zonder vlucht voor de wereld, zonder angst voor morgen of zonder een voortdurend terugkijken naar een verleden dat er helaas niet meer is. Je kunt leren vandáág te leven met die kracht, vandáág te beseffen dóór die kracht, aan te voelen wat je moet zijn, wat je kunt zijn, wat je kunt dóen. En als je dat geleerd hebt, dan zul je vergeleken bij de meesten misschien zwijgzaam zijn. Ik wil u even waarschuwen dat u daarom - mijn taak is het nu te spreken -, niet de konklusie kunt trekken dat ik daar dus nog niets van weet... Ik wil u erop attent maken dat u júist door meer af te gaan op die innerlijke wereld, af te gaan op die ínnerlijke kracht, meer in uzélf de beelden op te laten komen zonder beïnvloed te worden door radio, t.v., de burens, de discussieclub of wat anders, u uzelf juist kunt plaatsen binnen het leven waar u behoort. En dat is dan héél mooi uitgedrukt: een toestand van toenemende innerlijke harmonie, waardoor een toenemend aantal geestelijke belevingen bewust mogelijk wordt enzovoorts. Maar zelfs wanneer we ons alleen maar willen beperken tot datgene wat er voor de mens op aarde door mogelijk is, dan is dat héél wat. Je kunt tegenstellingen rond je voor een groot gedeelte verdrijven. Je kunt je juist instellen op werkelijke feiten. Je bent minder afhankelijk van de illusies die je worden voorgespiegeld. Je zult minder tégen je eigen weten en wezen inhandelen. Je zult vrediger zijn, daardoor gemakkelijker gelukkig zijn en harmonischer leven. Je zult duidelijker beseffen wat anderen voor je betekenen of niet betekenen en daardoor komen tot samenwerkingen die niet alleen maar een toevalsprodukt of het resultaat van een illusie zijn, maar die een werkelijke blijvende betekenis hebben, zelfs wanneer de persoonlijke kontakten al verbroken zijn voor een langere tijd. Rijper worden. En zegt u niet: ja, ik ben al zeventig, ik ben rijp. Lichamelijk bent u over de rijpheid heen, dat geef ik toe. Maar geestelijk kun je dan nog zijn als een dwaze puber die meent dat hij weet wat de wereld is, omdat hij nog niet in staat is te zien wat de werkelijkheid is. Wees

eenvoudig als een kind in jezelf, ja, en leef vandaag, dat is het ene punt. Maar wees je bewust van de kracht die in je leeft en gebruik die vandaag, dat is het andere punt. Heus, alleen al het ontwikkelen van je persoonlijke kwaliteiten en mogelijkheden, het méér werken op grond van je intuïtie, meer aandacht geven aan de gevoelens die onverklaarbaar in je opwellen, is een weg naar een verbetering van het leven voor jezelf, maar ook - en dat is niet onbelangrijk -, een vermindering van de macht van allen die uit illusies heersen, en een verbetering van de mogelijkheden voor alle mensen die met u in contact komen. Het is beter zelf ziek te zijn en een ander te genezen, dan in perfecte gezondheid en volledig onbegrip aan het lijden van anderen voorbij te gaan. Het is beter arm te zijn en daaronder te lijden, dan rijk te zijn en niet te beseffen wat armoede is. Want alleen door dat wat je met anderen geméénzaam hebt, door het begrip dat daaruit ontstaat, zul je in staat zijn met anderen blijvende waarden te bouwen die niet alleen stoffelijk voortbestaan - dat hoeft u natuurlijk niet te geloven, maar ik ben er zeker van -, die ook geestelijk van grote betekenis blijven en die door de tijd niet meer kunnen worden uitgewist. Uw kommentaar graag.

Ja, uit uw zuchten meen ik te mogen afleiden dat het zwaar is aangekomen, maar het was niet bedoeld tégen u, maar vóór u. Nou, iedereen denkt dus, ja, dat hebben we gehad, dat is dan ook waar. Mag ik u wel verzoeken om het niet alleen als mooi of onzinnig terzijde te zetten. Denk er eens over na. Misschien dat je in een beetje stilte met jezelf ontdekt dat ik meer dingen heb gezegd die ook voor u en direkt gelden dan u ooit hebt gedacht. Ik vraag niet van u om te geloven. Ik vraag niet van u om een systeem te bedenken of er een te volgen. Ik vraag alleen van u dat u de moeite doet u bewust te worden van datgene wat in uzelve sluimert. Wat dat is, weet u alleen. En hoe het op u inwerkt, zult ú in de eerste plaats ervaren. Maar het is niet voor niets gezegd, doe er iets mee. En als ik nog even hatelijk mag zijn: wanneer u resultaten hebt, probeer ze eerst te gebruiken naar buiten toe. En pas als u heel veel gegevens en feiten hebt, kunt u misschien proberen om wetenschappelijk te denken daarover, mits u de beperktheid van elke uitspraak die u bedenkt, automatisch daarbij noteert. En dan liefst niet met kleine lettertjes zoals in de verzekeringspolis, maar eerlijk en oprecht: 'Dit is alléén geldig totdat ik verder beseft hebt'. Dan voorkomt u dat u vastloopt in uw eigen dogmatisme.

Vrienden, ik dank u voor uw aandacht. Ik hoop dat het voor u aangenaam geweest was, voor mij was het in ieder geval zo.

VRAGENGEDEELTE

Goedenavond vrienden. Dit is zo'n beetje u vraagt en wij proberen te antwoorden. Wanneer het niet kan, dan zeg ik het wel. En wanneer het niet duidelijk is, kunt u navragen, maar niet teveel, want we moeten de schriftelijke vragen zoveel mogelijk afhandelen. En de eerste schriftelijke vraag, die krijgen we van de voorzitter, neem ik aan.

❖ *Kunt u mij ook zeggen of de reeds lang overgegangene danseres Mata Hari schuldig was aan hetgeen haar ten laste is gelegd?*

(Glimlachend:) Nou, Mata Hari was een klein beetje anders dan ze totnogtoe is uitgebeeld, dat is punt een. Punt twee, ze was ongetwijfeld intelligent én lichtzinnig. Punt drie, ze heeft zich inderdaad wél schuldig gemaakt aan het overdragen van gegevens, maar ze was zeker niet de meesterspionne waarvoor ze werd uitgemaakt.

❖ *Kunt u mij zeggen hoe magnetiseren werkt?*

In feite betrekkelijk eenvoudig. Magnetiseren berust op het feit dat elke mens een eigen uitstraling heeft. In die eigen uitstraling is een deel van zijn eigen levenskrachten aanwezig. Wanneer iemand ziek is, dan zal een onevenwichtigheid in de levenskracht aanwezig zijn, die eventueel zelfs in de aura te konstateren is. Door op de juiste wijze energie toe te voegen, kan een tijdelijk evenwicht in de patiënt bereikt worden en hierdoor zal het lichaam dan vaak in staat zijn om zelf verder genezende maatregelen te nemen volgens de natuurlijke weg. Voldoende?

❖ *Wat is het verschil tussen de nederlandse fusie van paranormale natuurgeneeswijzen (N.F.P.N.) en de vereniging paranormale geneeswijzen?*

Nou, ik vermoed dat de een het een beetje meer in de natuur doet en dus zich ook bezighoudt met het voorschrijven van medicamenten, terwijl de andere groep zich voornamelijk zal richten op het werken met geestelijke krachten. Maar met zekerheid weet ik het niet. En als u het mij vraagt, veel verschil zit er niet in, nietwaar. Of je op een gewoon strand bent of op een naaktstrand, het scheelt maar een klein stukje textiel.

❖ *Kunt u een mening geven over de wederverschijning van Christus, Maitreya-Boeddha (de Maitreya-Christus)?*

We hebben het al meerdere malen gedaan. Ik zou het graag op deze manier willen stellen: Wanneer een dergelijke grote persoonlijkheid inkarneert, moeten de sferen er vol van zijn, we hebben er nog niet veel van gehoord. En wat we ervan hoorden, kwam van uw wereld. Verder, wanneer een meester zich op aarde gaat manifesteren, heeft hij geen advertentiecampagne nodig. Toch wordt ie gevoerd. Dit zijn voor mij redenen om de zaak een beetje bedenkelijk te bekijken. Maar er zit gelukkig voor u een mogelijkheid om na te gaan of het juist is. Er is namelijk in vele geschriften gesteld dat hij zich in het begin van 1982 ook via radio en tv voor iedereen zal openbaren en manifesteren. En als het niet gebeurt en ze zeggen dat het door omstandigheden is uitgesteld, nou, dan vergeet u het eenvoudig.

❖ *Is de ene persoon makkelijker van buitenaf te beïnvloeden dan de ander en hoe komt dat en wat is er tegen te doen?*

Een persoon kan van buitenaf het gemakkelijkst worden beïnvloed, wanneer iemand in zichzelf geen vaste inhoud heeft. Dat wil zeggen: naarmate men zelf wankelmoediger is en in zichzelf meer verdeeld is, is men meer vatbaar voor invloeden van buitenaf. Wanneer u dus vindt dat dat in te grote mate het geval is, moet u zich eerst eens afvragen wat voor u werkelijk belangrijk is, u daar werkelijk op concentreren en mee bezig houden en als vanzelf zult u minder vatbaar worden voor beïnvloeding van buitenaf.

❖ *Kunt u iets vertellen over de achtste planeetkwaliteit en wat die op ons mensen voor invloed heeft?*

Ik zou het u niet kunnen zeggen, omdat ik niet weet wat u ermee bedoelt. Het is een van de vele termen die gebruikt worden, maar de indelingen die mensen maken zijn zó veelvuldig dat het bij ons niet altijd mogelijk is om die allemaal van buiten te leren.

❖ *Wordt het muziekmedium Rosemary Brown door de komponisten geïnspireerd die ze noemt of door een miskend iemand die zich daarvoor uitgeeft?*

Ik meen dat er drie gevallen zijn van werkelijke inspiratie door genoemde komponisten waaronder Chopin. Ik meen echter ook dat in enkele gevallen iemand die zich voor een bekend komponist heeft uitgegeven, ofschoon hij nog niet eens de kwaliteit heeft van een van Meegeren die Vermeer speelt.

❖ *Wat is de achtergrond van de psychosomatiek en hoe kan het dat iemand met psychische moeilijkheden ineens lichamelijke klachten gaat vertonen; hoe verloopt dat proces?*

Nou, de psychosomatika is de beste geneeswijze die op dit moment denkbaar is, wanneer we in ieder geval daarbij zoveel mogelijk afzien van chemotherapie. Heel simpel gezegd dit: Wanneer een voorstelling in een mens leeft of domineert, dat kan een monomanie zijn bijvoorbeeld, dan zal hierdoor het geheel van diens zenuwstelsel worden beïnvloed. De beïnvloeding van het zenuwstelsel heeft direkt en indirekt onder meer op het evenwicht van de interne sekreties invloed en daarnaast kan hierdoor dus een onevenwichtigheid ontstaan in de levensstromen die dan op hun beurt weer een kwaal doen ontstaan, dat wil zeggen: pijnen, en in het begin zijn ze dan eigenlijk zuiver psychisch, maar wanneer ze lang aanhouden, dan wordt de fout ook in de weefsels zelf kenbaar.

❖ *Wat is chemotherapie?*

Chemotherapie is het genezen met chemische geneesmiddelen en een van de vormen van chemotherapie is bijvoorbeeld platspuiten, weet u wel. Dat zijn al die heerlijke pillen die je rust geven tot je geen rust meer hebt voordat je een pil hebt. En het gekke is: tegen die pil zijn geen kerkelijke uitspraken, tegen een andere wel. Dus de chemotherapie kunt u het best omschrijven als het werken met kunstmatige, vaak op zuiver chemische basis ontstane geneesmiddelen, waarbij niet natuurlijke produkten geïmiteerd worden. Dat is misschien de beste omschrijving.

❖ *De wereld, dat ben je zelf, je denken. Gedachten zijn krachten, echter, wat is denken en vooral, waar komen gedachten vandaan, uit het ego of ...*

Nou, gedachten komen over het algemeen uit het ego. En u heeft een onderbewustzijn, daar zitten ontzettend veel invloeden in, onder andere dus verdrongen herinneringen, te weinig indruk gemaakt hebbende invloeden van vroeger. Daarnaast zitten daar geestelijke invloeden in, er zit een invloed uit een soort gemeenschappelijk bovenbewustzijn in. U leest dus bepaalde dingen uit de sfeer uit uw omgeving af, zeg maar. En dan hebt u bovendien nog een aantal geestelijke waarden, waarbij zelfs inkarnatiewaarden kunnen zitten. Denken op zichzelf is een bio-elektrisch proces, waarbij door verschillen in doorlaatbaarheid van grote eiwitcellen in feite het mogelijk

wordt een groot aantal verschillende ketens van signalen te vormen. Die signalen worden allemaal geleid naar of via bepaalde herinneringscentra, waarin dus beelden of delen van beelden uit het verleden of klanken zijn vastgelegd. Hierdoor ontstaat aan de hand van de werking van deze reeks prikkels op den duur een beeld of een klank en deze tesamen vormen dan weer het proces, waarop u bewust reageert, omdat de mens geneigd is om te denken, in wat men noemt, zintuigelijke termen en dus, wanneer hij nádenkt, in feite te redeneren met zichzelf. Is dit voldoende?

❖ *De geest denkt ook, wat is dan het verschil tussen een denkproces bij een mens en bij een geest?*

Bij een geest is het geheel in feite gebaseerd op het bestaan van verschillende spanningen en veldichtheden binnen een in zichzelf besloten veld, waarbij elke invloed van buitenaf die een verandering tot stand brengt, in het geheel een verandering tot stand brengt en de verschuiving van evenwicht is dan de realisatie. Dan weet u nog niks waarschijnlijk. Maar ik zal het even eenvoudiger maken. Het denken van een geest is altijd het vinden van een totale associatiereeks, terwijl het bij de mens het denken het vinden van een associatie is, waarbij de reeks dus niet alle gegevens daaromtrent aanwezig, in zichzelf bevatten, terwijl een deel van de associatieve mogelijkheden onbewust blijft en dus alleen als emotionele interpretatie optreedt. Dit is bij de geest niet het geval, daar is er altijd het geheel. Vive la difference.

❖ *Stel dat je iemand goed kent en je houdt van die persoon en hij of zij ook van jou, maar hij of zij laat zijn gedachten spreken en niet zijn gevoel en daardoor doet hij of zij of hij je niet meer kent. Hoe kan je die persoon dan bereiken?*

Ja, dat is heel erg moeilijk. Kijk, wanneer het een kwestie van alleen denken is, zou ik zeggen: u moet zijn emoties wekken en als dat niet op de normale manier gaat, kan een flinke houten hamer soms veel doen in dat opzicht. Aan de andere kant vraag ik mij af: wanneer iemand in staat is zijn gevoelens om te schakelen op zijn denken, of die gevoelens wel zo sterk zijn als u veronderstelt. En wanneer dat niet het geval is, dan is het misschien verstandiger om uw eigen gevoelens onder de loop te nemen dan om de ander een klap op het hoofd te verkopen.

❖ *Hoe test je dat je echte vrienden hebt?*

Echte vrienden test je niet, die beleef je. Maar onthoudt één ding: Een echte vriend is iemand die niet alleen met je huilt, maar ook de kosten van het huilen voor je wil betalen, als het niet anders kan.

❖ *Kunt u iets zeggen over het chinese wijsheidsboek de 'I Tjing', het boek der veranderingen?*

Ja, het is een wichelboek eigenlijk, waarbij je door het samenstellen van nieuwe dichtregels aanduidingen krijgt. Het systeem dat gebruikt wordt, of u nu de duizendbladstengels of de munten gebruikt, is gebaseerd op toeval. Maar de interpretatie - en dat is nu juist het eigenaardige -, is er altijd op gericht het onderbewustzijn te wekken, zodat u een combinatie krijgt van uw onbewuste inhoud en een toeval dat door uzelf toch ten dele mede beïnvloed kan worden en zo komt tot een onthulling van hetgeen in uzelf leeft aan krachten en verwachtingen en daardoor een oriëntatie kunt krijgen ten aanzien van komende feiten of bestaande toestanden. Maar de I Tjing in zichzelf als systeem is niet voldoende, want de filosofie ervan is er een waarin het geheel van het noodlot wordt herleid tot de inhoud van de mens en zijn relatie met de kosmos. Voldoende?

❖ *U zegt toeval, maar is het niet een kwestie van synchroniciteit?*

Dat is een hele mooie naam die we geven aan toeval en toeval is ook iets wat je natuurlijk kunt krijgen en dat nooit nooit werkelijk bestaat. Maar onthoudt u één ding: Toeval is al datgene waarvan we de oorzakelijkheid niet kunnen overzien ofschoon het ons wel treft. En aangezien u dus de val niet kunt overzien van uw munten, uw duizendguldenblad en de rest, of duizend.. wat is het, ik weet het ook niet meer; per slot van rekening, zeg, ik ben er ook al aan ontgroeid, maar dan kun je dus zeggen dat dit toeval is, waarbij ik - zoals u misschien hebt gemerkt, heb ik gezegd -, wat je onbewust ten dele zelf kunt beïnvloeden. U kunt het op de verschillende banden controleren.

❖ *Hoe lang blijft het kabinet?*

Te lang. (Gelach).

❖ *Een vrij lange vraag: een gevoel van hopeloosheid voor mensen die goed werken. De macht sloopt alles wat wij opbouwen, bijvoorbeeld: mensen willen graag onder dikke bomen zitten,*

maar de gemeente sloopt alles. Kategorisch onder allerlei mommen: Wij, specialisten, weten hoe het moet: iepziekte, kandelabere(?) is goed enzovoort. Hoeveel geld van beunhaasfirma's is als steekpenningen niet bij de wethouder beplantingen terechtgekomen, of, nee, daarvandaan denk ik; corruptie. Nou, in ieder geval, de vraag komt er dan op neer: wat te doen om deze moloch te stoppen? Van óns geld, voor beplantingen dus, doen ze niet wat we willen.

Nou, dat is heel eenvoudig. In de eerste plaats: Maak iedereen duidelijk dat 'ie in de maling genomen wordt. Kies daarvoor - u leeft in Nederland -, vooral financiële argumenten. Hierdoor maakt u het voor anderen moeilijker hun beslissingen als 'juist' en 'beter weten' door te zetten. In de tweede plaats: Profiteer niet zelf van het systeem, daardoor kunt u zich er beter tegen afzetten. In de derde plaats: Zorg ervoor dat u binnen de geldende regels gebruik maakt van alle mazen die een wet biedt. Wanneer u namelijk door de gaten van de wet begint te kruipen, dan is er minder ruimte voor degenen die daar met steekgeld doorheen zouden willen.

❖ *Als er iemand wordt gezien bij een mens en diegene leeft dan nog en hij weet zelf van niets, hoe kan dat?*

Het kan een kwestie zijn van uittreding, het kan ook een kwestie zijn van denken aan een persoon, waardoor je die persoon eigenlijk 'ziet', niet je bewust zijnde van het feit dat je een gedachtenprojectie ziet van de persoon die aanwezig is en dus niet een reële verschijning van de ander. Maar het is mogelijk om uit te treden. En als zo iemand ligt te slapen en hij is aan het kijken bij die ander, dan kan een helderziende zo iemand zien. En als degeen die uittreedt, zich daarvan zelve niet voldoende bewust is, zal 'ie er toch niets of weinig van weten.

❖ *En als diegene werkt op dat moment?*

Nou, als het ambtenaar is, is het nog mogelijk dat 'ie slaapt (gelach).

❖ *Het is geen ambtenaar.*

Maar we kunnen hier dan ook nog spreken over tijdspiegeling, dat is namelijk ook mogelijk. En dat is onder meer door de RSP (de Royal Society of Psychical Research (RSPR)) is dat gekonstateerd, waarbij iemand die door verdrinking stierf, ongeveer zesendertig uur vóór dit feit plaatsvond, zich als verdrinkene reeds manifesteerde bij zijn familieleden om afscheid te nemen. Het is ook wel gebeurd, dat iets pas achtenveertig tot tweeënzeventig uur ná de dood gebeurde, zodat duidelijk is dat een dergelijke verschijning niet gebonden is aan de tijds- en synchroniteitsnormen die op aarde gelden. En ook dat kan een rol spelen. U kunt zich concentreren nu op iemand en daarbij tegen uzelf zeggen dat u om twaalf uur vanacht of morgenmiddag daar zult zijn en waarnemen. Wanneer u dat dan verder nog bewust kunt doen, kunt u waarschijnlijk nú al gegevens verwerven omtrent de omgeving en de omstandigheden waarin die persoon zich morgen om twaalf uur zal bevinden. Dat is nu eenmaal een van de eigenaardigheden: alle geestelijke waarnemingen kennen een zeer persoonlijk tijdsverloop dat niet synchroon is met het stoffelijke, maar wat gebruikt kan worden om bepaalde sprongen te maken in de stoffelijke tijdswaarneming.

❖ *Kost je dat niet erg veel energie?*

Dat ligt aan jezelf. Weet u, er zijn mensen die lopen honderd meter hard en ze hijgen nog niet eens. En er zijn er die vijf meter lopen om de tram te halen en dan het hele geval op een stoomtram doen lijken. Het ligt dus gewoon aan je eigen kracht, je getraindheid en dergelijke. Maar wanneer je het onbewust doet, zal het spontaan zijn en die spontaniteit kost over het algemeen weinig kracht, omdat ze bepaald wordt door het krachtniveau dat op het ogenblik in jou bestaat. Voldoende?

❖ *Is er een methode om innerlijke vrijheid te krijgen?*

Ja, die bestaat, maar dan moet je wel bereid zijn om jezelf af te vragen welke banden je kent en aanvaardt. En welke banden je meent te verwerpen en in hoeverre die reëel zijn voor je bestaan. Door op dergelijke manier eerst eens eventjes de rekening op te maken, kun je komen tot het aanvaarden van beperking - dit is namelijk noodzakelijk om vrij te worden -, en gelijktijdig het verwerpen van beperkingen die niet bij jezelf als een deel van de eigen persoonlijkheid en het eigen gevoelsleven worden ervaren. Hierdoor krijg je een innerlijke vrijheid zonder dat je gelijktijdig een isolement krijgt ten aanzien van je wereld.

❖ *Iemand die de wereld pas verlaten heeft en bij je komt, hoe kan die zo'n kou meebrengen?*

Nou, heel waarschijnlijk, omdat die persoon óm bij u te komen, behoefte heeft aan energie. En een deel van die energie kan 'ie ontnemen aan een mens, maar hij kan het ook zelfs doen aan de temperatuur in de omgeving. Dat wil zeggen: een geest kan zich, wanneer ze nog een astraal

voertuig heeft, voor een deel voeden en daardoor haar mogelijkheden vergroten met de vergrote bewegelijkheid van molekulen in een op zich amorfe materie. Voldoende?

❖ *Hoe moet iemand handelen of beter gezegd: de angst overwinnen voor onbekende gebieden in zijn denken en/of beleven - let wel -, tijdens deze belevenis?*

Hou jezelf altijd voor: ik ben al gek, dus erger kan het niet. Ik weet wel dat dat een beetje vreemd lijkt, wanneer iemand je die raad geeft, maar door te aanvaarden dat heel veel in je persoonlijkheid al eigenlijk onaanvaardbaar en niet helemaal normaal is, zoals die normaliteit buiten je word voorgesteld, bevrijd je jezelf van de behoefte om innerlijk te beantwoorden aan normen die niet bij je wezen behoren. En dat betekent dat je al heel wat minder angst hebt, dat je dus jezelf veel meer dingen toe durft te geven dan voordien. Het houdt in dat het onderbewustzijn gemakkelijker toegankelijk wordt. Het houdt ook in dat bij het loskomen van gegevens uit die onderbewuste wereld naar het waakbewustzijn er minder spanningen en minder verdringingspogingen plaatsvinden.

❖ *Hoever mag een mens gaan wat zijn verdraagzaamheid betreft zonder zijn ego of ook zijn instinkt te grabbel te gooien?*

Nou, laat ik het héél simpel zeggen: wanneer u het niet erg vindt dat een ander over u loopt, moogt u gaan liggen en ze laten lopen. Maar zodra ze dreigen u de hersens in te trappen, dan moet u die poot eventjes omdraaien totdat die breekt.

❖ *Zal bij een veranderende structuur in de samenleving ook andere samenlevingsvormen ontstaan, bijvoorbeeld het huwelijk niet meer die waarde hebben die het nu nog heeft?*

Ja, nou maakt u het een beetje moeilijk, want ik vraag mij altijd af: Wat is een huwelijk? Op het ogenblik is het huwelijk een sociaal erkend en godsdienstig bevestigd kontrakt. Vroeger was het hoofdzakelijk een kontrakt van bezittingen, waarbij nageslacht uiteindelijk werd voortgebracht om de gezamenlijke bezittingen te kunnen erven. En nog vóór die tijd was het een kwestie van een samengaan in werkverdeling. Bijvoorbeeld in de romeinse wereld: de matrone was de baas in huis. Veel vrouwen zijn dat tegenwoordig niet, veel mannen trouwens ook niet. Het zijn meestal de kinderen. Maar de man was baas buitenshuis en op die manier ontstond een werkverdeling, waardoor het heel erg goed mogelijk was een wijze van leven in stand te houden. Maar wanneer je dus alleen kijkt naar de sexualiteit, dan moet je één ding heel goed onthouden: Een sexuele attractie die overgaat in werkelijke liefde, heeft geen huwelijk nodig; die mensen zijn toch wel bij elkaar. Een huwelijk waarin de sexualiteit het huwelijk veroorzaakt en de liefde wegblijft, loopt toch in een scheiding uit, hetzij dan dat het kerkelijk hoogstens tussen tafel en bed kan zijn, maar dan is het toch wel: aan de ene kant het ene bed en de andere kant van de tafel het andere en wie erin ligt, weet niemand. Dat is de italiaanse mode van scheiding. Dus realiseer je goed dat samenlevingsverbanden veranderen, maar dat samenlevingsverbanden ook betekenen dat relaties veranderen. En ik kan mij voorstellen dat in een wereld, waarin veel minder grenzen en veel meer noodzaak tot verplaatsing is, bijvoorbeeld een scheiding wordt gemaakt tussen sexualiteit en liefde. En dan kan liefde het huwelijk zijn, het erkend samenzijn dat altijd blijft, terwijl sexualiteit mede bepaald wordt door de mogelijkheden en de noodzaak. En dat klinkt natuurlijk erg onvriendelijk, maar waarom zou het eigenlijk zo zijn? Ik geloof dat het huichelarij is, wanneer je bepaalde biologische complexen en uitingsdrang probeert te verheerlijken tot iets goddelijks. En ik meen dat het eveneens dwaas is dat je iets goddelijks in de mens probeert te ontwaarden, zodat het alleen, wanneer het kontraktueel is vastgelegd, enige betekenis mag hebben. Daarom meen ik dus dat het huwelijk inderdaad in een komende samenleving een ándere betekenis zal krijgen, ofschoon nog lange tijd op emotionele gronden misschien het sluiten van een band, hetzij voor autoriteiten, hetzij onderling tegenover getuigen, nog wel gebruikelijk zal blijven. Is dit voldoende?

❖ *ODV-lezingen geven in grote lijnen dezelfde informatie als Benjamin Crème. Waarom vaak kritisch en terughoudend als ODV wordt gevraagd naar de mening over theorieën van Crème of Alice Bailey?*

Omdat een bevestiging onzerzijds van alles in zou houden dat wij moeten instaan voor alles wat deze leren. Dit kunnen wij niet doen, omdat zij, evenzeer als wij en in sommige opzichten misschien nog meer, ook moeten toegeven: we weten niet alles en we maken fouten. Het feit dat de gelovigen juist dit aspect over het hoofd zien, is voor ons reden om zeer terughoudend te zijn en om vooral ook de mensen te wijzen op bepaalde diskrepanties die in deze leringen, verkondigingen en aankondigingen verborgen zijn.

❖ *We zijn met kernwapens niet op de goede weg. Hoe ligt dat met kernenergie?*

Kernenergie zal op een gegeven ogenblik, het spijt me dat ik het moet zeggen, noodzakelijk blijken, wanneer men een geïndustrialiseerde samenleving verder wil blijven handhaven.

Maar dat betekent nog niet dat je die kernenergie klakkeloos kunt toepassen, ook wanneer je zeker weet dat er een gevaar bestaat. Om u een voorbeeld te geven: een groot gedeelte van de reactoren die in de USA commercieel worden geëxploiteerd, heeft maar een zekerheidsfactor van 70%. Dit is zeker 25% tekort. De in Nederland geëxploiteerde zaken hebben een gemiddelde zekerheidsnorm van 80 tot 85% procent, altijd nog 10% tekort. In Engeland bestaat één reaktor met op dit moment een zekerheidsfactor niet hoger dan 60%. Aanmerkelijk te laag. U zult zeggen: Maar dat is toch een zeer grote zekerheid. Inderdaad. Maar gezien de resultaten wanneer deze zekerheidsvoorzieningen falen, moet er mee gerekend worden dat een zekerheid van 95 tot 97% noodzakelijk is, wil een exploitatie aanvaardbaar zijn en dan nog alléén in een omgeving waar door een eventuele explosie niet direkt meer dan 100 000 mensen getroffen kunnen worden. En dan ben ik heel erg nuchter. Ik wil erbij opmerken dat in Nederland de gevaren door straling en eventuele full-out zodanig groot zijn dat bij een explosie bijvoorbeeld van Dodewaard het aantal direkte slachtoffers zal liggen rond de 170 000. Het aantal in tweede instantie betroffenen ongeveer 1,3 miljoen. Wij vinden dat risico te groot, maar of u het dragelijk vindt, dat moet u zelf weten. Het is alleen natuurlijk niet juist, wanneer de ondernemers voor ú beslissen dat ú het risico moet dragen.

❖ *Blijft het geïndustrialiseerd of wordt het op den duur wat minder, worden er misschien meer natuurlijke middelen gebruikt, zoals zonne-energie en waterenergie?*

Nu vraagt u mij iets heel moeilijks. U moet namelijk u dit realiseren: de energievoorziening en daar bedoelen we olie, gas en alle dingen mee, ook elektriciteitswinning en dergelijke, zijn in feite in handen van een groot aantal kleinere ondernemingen die tesamen één grote eenheid vormen. Het is in het belang van deze ondernemingen en daarnaast van vele staten die de revenuen van die ondernemingen voor een groot gedeelte in hun zak kunnen steken, dat een beheersing van energiewinning blijft bestaan. En dat betekent dat kleine, minder gevaarlijke vormen van energiewinning bestréden zullen worden, omdat die niet gemakkelijk genoeg te controleren zijn. Dat men zal proberen elke vereenvoudiging, waardoor goedkope energie op korte termijn geleverd kan worden, tegen te gaan, omdat daardoor immers de winstmogelijkheid van de bestaande energieleveranciers wordt aangetast. Op den duur kunnen wij ons voorstellen dat bij een veranderen van verhoudingen, waarbij zowel de zakelijke imperia als de staatsbelangen niet meer overheersend zijn, men over zal gaan tot meer natuurlijke vormen van energiewinning en waarschijnlijk ook een juistere vorm van energieverbruik. Tot echter deze toestand is bereikt, moet u aannemen dat gegrepen zal worden naar elke methode, waarbij controleerbaar energie gewonnen kan worden door zeer bepaalde en machtige groepen die door de verdeling van die energie voor zichzelf invloed en geld kunnen verwerven. Voldoende?

❖ *Hoe lang kan dit nog duren?*

Dat ligt eraan wat een Derde Wereldoorlog eventueel betekent, wanneer ze komt, ik geloof het niet. Of wat de ommekeer aan de hand van bepaalde natuurlijke verschijnselen veroorzaakt. Ik ben geneigd aan te nemen dat dit gehele proces beëindigd zal zijn over ongeveer 140 tot 142 jaar. Maar dat maakt u niet meer mee, dus verwacht u niet teveel.

❖ *Het weer vertoont regelmatig uitschieters. Blijft het vestigen van rekords doorgaan, regenval, droogte, warmte, koude, wind?*

Dat is inderdaad iets wat steeds weer gebeurt. Je moet echter niet denken dat dat alleen maar afhankelijk is van bijvoorbeeld de energie en de fouten van de samenleving. Om u een voorbeeld te geven: Atlantis is onder gegaan. Daardoor ontstond een enorme verschuiving onder meer in de nulgraadlijn. De golfstroom kreeg toen die bekende bochel die ze nu nog enigszins heeft. Hierdoor ontstond een enorme verschuiving van warmteverdeling en het resultaat was, ongeacht datgene wat door uitval van as en dergelijke nog veroorzaakt werd, en de grote bevingen die het resultaat zijn geweest, was dus dat langere tijd onregelmatigheden in het klimaat ontstonden. We kunnen verder onder andere in het vroeg tertiair zien, - dat kun je zelfs nog in de bodem hier en daar terugvinden -, dat er perioden zijn geweest, waarbij heel sterk ontwikkelingen afwisselden op betrekkelijk korte tijd. We zien bijvoorbeeld in de grondlagen het ene ogenblik bepaalde soorten infusorieën, ook in gesteenten dus, bijzonder sterk voorkomen en dan vlak erbij zien wij ineens een hele hoop zeeslakken, fossielen natuurlijk. Dat bewijst dat er een zeer sterke wisseling van omstandigheden en temperatuur is geweest. Een dergelijke wisseling kan zich nooit voltrekken zonder een hele reeks uitschieters in het klimaat. Dus dat hebben we elke keer weer gezien op

aarde. En wanneer u nu rekening houdt, onder andere met veranderingen in de bovenste luchtlagen, verandering van de gassenstelling onder meer dus van de grens van de troposfeer, dan moeten we ook aannemen dat bij toenemende zonnestraling - de zon is ook weer eens een paar keer extra actief -, dat we moeten rekenen met verandering van stralingsverhoudingen op aarde. Waar stralingsverhoudingen veranderen, zien we cirkulatieveranderingen. Waar cirkulatieveranderingen optreden, daar zien we dus, wat u noemt, uitschieters in een klimaat. Voldoende?

❖ *Wat denkt u van druggebruik om een grotere belevingswereld te verkrijgen?*

Dat is om; Parijs te leren kennen, naar de bioscoop gaan. Met andere woorden: de werkelijke intensiteit van beleving is hierbij over het algemeen zeer gering, tenzij er sprake kan zijn van een juist geleide en een niet frekwente gemeenschappelijke beleving. Als zodanig is het gebruik van drugs dus over het algemeen niet zeer nuttig. Ik wil hieraan toevoegen dat bijvoorbeeld iemand die voor het eerst cocaine of hero gebruikt, daar over het algemeen helemaal geen geestelijke belevingen aan ontleent. Bij het roken of gebruiken van bepaalde hennepproducten of hasjies, kan een soortgelijke beleving wél optreden, maar zij is gelijktijdig werkelijkheidsvervreemdend. Er is geen mogelijkheid de werkelijkheid en de beleving later voldoende tot elkaar te brengen. Daarom meen ik dat het over het algemeen niet nuttig is. Ik wil één uitzondering maken hier: dat vindt u misschien vreemd, voor LSD. Ik weet dat men het zeer gevaarlijk acht en dat is het ook. Maar LSD, mits in een juiste, geringe dosering gebruikt en beleefd onder een voortdurende en deskundige begeleiding kan inderdaad een grote verruiming tot stand brengen. Kunt u iemand vinden, bijvoorbeeld van bepaalde indianenstammen, die u in het gebruik van de peyote en dergelijke in kan wijden, dan zult u na een studieperiode en een gewenningsperiode inderdaad kunnen leren hierdoor geestelijke verruiming te ervaren en deze dan ook te handhaven zonder gelijktijdig verslaafd te worden. Maar zeer vele van deze giften zijn in meerdere of mindere mate óf werkelijkheidsvervreemdend en dat is een vorm van verslaving dan vaak, ófwel ze zijn direkt lichamelijk verslavend en in dat geval moeilijk beheersbaar. En dat is een regel om erg voorzichtig mee te zijn. Voldoende?

❖ *Wat houdt die geestelijke verruiming in?*

De geestelijke verruiming houdt in een wegvallen van een deel van de grenzen en ook een deel van de inhibities die een mens normaal kent, waardoor hij in zijn beleven van de wereld een totalere indruk krijgt en vaak ook van bepaalde geestelijke waarden in zichzelf een verruimend beeld krijgt. Het beeld wordt dus omvattender en groter en kan dit later, na afloop van de toestand, geïntegreerd worden in het eigen gedachten- en gevoelsleven. Dan is een bewustzijnsverruiming daarvan het gevolg. Nou.

❖ *Waarom zijn de bananen krom? (Hilariteit).*

Dat kan ik u vertellen, al vindt u het misschien vreemd. Als ze recht waren, dan zouden ze namelijk veel vatbaarder zijn voor invloeden van regen en wind en daardoor zouden minder vruchten tijdig tot rijping komen. Daar heeft u waarschijnlijk nooit zo over nagedacht, hè? En ik kan u ook vertellen waarom ze krom blijven: Omdat niemand nog in staat is geweest ze absoluut recht te telen, anders zou men het doen, omdat ze gemakkelijker te verpakken zijn.

❖ *Gaarne uitleg over de loskoppeling van de wetenschap ten opzichte van bijvoorbeeld religie.*

Nou, dat is heel eenvoudig. Wanneer de wetenschap in zichzelf zich bezighoudt met de feiten, zo houdt de religie zich veelal bezig met de ontkenning van álle feiten die niet een direkte bevestiging van haar verkondiging zijn. Dat houdt in dat wetenschap tot op zekere hoogte met religie strijdig is. En dat alle wetenschap binnen de religie geneigd zal zijn te streven naar een bevestiging van het religieus verkondigde. En dát is de scheiding die tussen beiden bestaat. Een onafhankelijk wetenschappelijk denken is alleen dán mogelijk, wanneer je daarbij niet belemmerd wordt door vooropgestelde beelden en opvattingen. Ik wil daar aan toevoegen dat desalniettemin de kerken vaak zeer belangrijke wetenschapsmensen hebben voortgebracht, als bijvoorbeeld de orde der jezuiten, die eminente wetenschappers heeft voortgebracht, de orde van de dominikanen die zeer vele goede geleerden heeft voortgebracht. We moeten dus niet zeggen dat ze er niet zijn, maar wel dat zij vaak in hun studierichting en in hun poging de feiten te interpreteren, door hun overheden aanmerkelijk belemmerd werden. En dit beduidt dat hun wetenschappelijk onderzoek niet onafhankelijk was, dat hun wetenschappelijk denken door geloofswaarden en emoties wel degelijk beïnvloed zal worden.

❖ *Weet u misschien hoe de schilderkunst zich zal ontwikkelen in de toekomst of gaat dat verdwijnen in de vorm zoals die nu bestaat?*

Ik denk ja, neemt u mij niet kwalijk, dat de schilderkunst inderdaad zal gaan verdwijnen in de vorm zoals die nu bestaat, al is het alleen maar, omdat het zeer moeilijk is verdergaande expressiemogelijkheden te vinden die niet alleen voor de vervaardiger, maar ook voor anderen iets te zeggen hebben.

En aangezien het kommunikatief is, zien we dus de eerste ontplooiingsmogelijkheid in het zoeken naar een driedimensionale mogelijkheid, waarbij de beeldhouwkunst als voorbeeld kan staan voor een poging tot wat men een schilderkunst zou kunnen noemen, het maken van hologrammen bijvoorbeeld. En vandaaruit zal men, denk ik, gaan in de richting van een meer totale kunst, waarbij niet alleen vorm en kleur en lijn, maar daarnaast zeer waarschijnlijk tastzinervaringen, reukervaringen en geluid, dus klanken, worden samengevoegd. Ik denk dat dat de uiteindelijke vorm is van de kunst.

❖ *Kunnen mensen zich beter op Colombia richten of op Costa Rica, wanneer ze binnenkort kinderen willen adopteren?*

Ik denk dat u zich moet richten niet op een bepaald land, want dan is het uiteindelijk een kind kopen zoals je een lot uit de loterij koopt. Ik geloof dat u uit moet gaan van het type waartoe u zich aangetrokken voelt, want voor een kind is aanvaard zijn en werkelijk bemind worden om zichzelf zeer belangrijk. En dat kunt u nooit vervangend doen. Dan is het niet belangrijk uit welk land u het doet, mits beantwoord wordt aan de volgende eisen. Punt één: er is geen mogelijkheid voor het kind om redelijk gelukkig en zeker op te groeien in zijn eigen omgeving. B: er zijn geen ouders die van dat kind afstand doen. Is dat wel het geval, dan kunt u beter de ouders én het kind adopteren en in staat stellen in hun eigen omgeving redelijk verder te leven. Wanneer u adopteert en naar Nederland binnen brengt dus, moet het een kind zijn dat geen verdere mogelijkheden heeft en bij voorkeur een kind dat zo jong is dat het nog niet te sterk door de sociale patronen van zijn omgeving is beïnvloed. Dan verder uw eigen sympathie, dan doet het gebied of land verder volgens mij niet veel terzake.

❖ *Manische depressiviteit, wat is de oorzaak ervan en hoe kun je het genezen?*

Manische depressiviteit kan veroorzaakt worden door een lichamelijke toestand. Wanneer namelijk lichamen gebrek aan energie en evenwichtigheid bestaat, kan dat worden omgezet in een psychische onevenwichtigheid, die dan in feite zichzelf voortdurend versterkt. Manische depressiviteit is een feedbackverschijnsel, waarbij dus op één bepaalde gevoels- en hersenreactie voortdurend alle invloeden worden geënt en daardoor worden gefilterd. Het doorbreken ervan betekent dat je eerst de persoon lichamen gezond en evenwichtig moet maken en dat je daarnaast zoveel nieuwe indrukken moet invoeren die in overeenstemming zijn met de mogelijkheden, de lichamelijke mogelijkheden vooral van de persoon, dat hierdoor het manische element onderbroken wordt en niet in een voortdurende herhaling vervallen wordt. Dan zien we namelijk dat het manisch verschijnsel wegebt en dat daardoor de depressiviteit in feite steeds minder belangrijk wordt en steeds meer door gebeurtenissen worden opgevangen.

❖ *Is verdriet om een mens die naar uw wereld vertrokken is, altijd egoïstisch of gaat er ook een deel van jezelf met die ander mee, omdat je daar zo lang mee geleefd hebt?*

Nou, dat kan ik heel eenvoudig beantwoorden: ja, ergens is het altijd egoïstisch. Egoïstisch is niet de juiste term en wel omdat u uitgaat van datgene wat u nú volgens uw huidige bewustzijnsnormen niet meer hebt. Waar immers een werkelijke band bestaat, kan die band geestelijk niet verbroken worden. Dat houdt in dat het geestelijke contact aanwezig blijft en wanneer de essentie van het persoonlijk verbonden zijn voor u telt en niet het uiterlijke aspect, zult u dus die verdrietigheid kunnen overwinnen, zeker wanneer u begrijpt dat deze band berust op innerlijke kwaliteiten en niet op uiterlijke gebeurtenissen. Voldoende?

❖ *Hoe kunnen we het beste bewust omgaan met energie, water en onze planeet aarde?*

Bewust omgaan met energie, water en dergelijke. In de eerste plaats: verbruik wat je wérkelijk nodig hebt. In de tweede plaats: besef dat je zelf een belangrijke en eigenlijk goedkope energiebron bent. Gebruik je eigen energie bij voorkeur, tenzij er geen andere kans is dan energie van buitenaf te gebruiken. Punt twee: al datgene wat je gebruikt, moet je zo goed mogelijk teruggeven. Gebruik water, maar zorg ervoor dat dat water zo goed mogelijk gebruikt wordt. Vergelijk bepaalde oude baden, bijvoorbeeld op Kreta en ook elders, werden vaak gevoed met bronwater, eventueel verhit, maar het water werd daarna niet eenvoudig in een riolering gegooid, maar werd afgevoerd tot bevoeiing van velden, waarna het gefilterd door die velden,

heel vaak weer bronnen kon voeden die de oorspronkelijke bron uiteindelijk ook weer verder lieten vloeien. Dus, er kan een kringloop zijn die korter is, wanneer je niet teveel verontreinigt. Hetzelfde geldt voor lucht: onthoudt dat je altijd lucht verontreinigt, wanneer je ademhaalt. Maar zorg ervoor dat je dan de lucht die je al verontreinigen moet door je ademhaling nog niet eens extra belast door andere zaken, want dat zou je eigen ademhaling en de omgeving wel eens slecht kunnen bekomen. Houdt er rekening mee dat de mens in feite op deze wereld alleen kan leven als symbiote van het plantenleven. Planten zijn noodzakelijk, omdat zij immers voor de omzettingen zorg dragen, waardoor u voldoende zuurstof krijgt. En dit betekent dat u niet alleen moet denken aan uzelf, maar ook aan het handhaven en beschermen van het plantenleven, ook wat betreft de leefomstandigheden daarvan. Is dit voldoende?

Nou, vrienden, dat waren drie mondelinge vragen nog even. En dat betekent dat we zo aan het einde zijn gekomen van de show. Ja, en dat is altijd improvisatie, u weet ook hoe dat gaat, geloof ik. Nou ja, er zijn een paar die het nog niet weten misschien. Heel simpel, kijk. U geeft mij drie woorden, daar maak ik een kapstok uit en daar hang ik mijn eigen denkbeelden aan op. Drie woorden. Slaap, meesters, synthese. Nou, vooruit, er wordt hier een roos bij gegooid. Laten we het zo zeggen: Wanneer wij ontwaken uit de slaap en de kracht der meesters ervaren, dan worden wij bewust en bloeit de roos in ons open. Is dat aanvaardbaar als these?

Goed, moet je luisteren. Het is eigenlijk zo simpel: Ik ben, ik ben besloten.

Ik ben besloten blind en moet nog zien.

Ik ben nog ín mijzelf gebonden, aan mijzelf. En toch moet ik beseffen hoe mijn wezen is.

Beseffen ook: ik dien dat wat ik niet begrijp.

Ik moet beseffen dat de krachten die er tot mij spreken.

De meesters wier stemmen ik soms hoor.

Niets zijn dan vage echo's.

Uit het onbestemde koor dat kosmos heet.

Ik moet begrijpen dat de stilte,

De diepte waar het eigen wezen met zichzelf speelt,

De slaap, de droom, mijn zijn verdeelt

Van waken tot een zelferkennen.

Ik moet mij steeds gewennen

Om de droom en het werkelijke leven

Samen te voegen tot één streven, tot één zijn,

Opdat ik niet meer zo besloten,

Zo beknopt en zo verminkt,

Zonder weten blind moet leven,

Maar bewust mijzelf leer geven

Aan de kracht die mij het leven geeft

En zo in de verbondenheid met al het zijnde

Ook zijn bewustzijn aan mij geeft.

Wanneer de roos ontplooit,

Wanneer de lotus, geheel ontsprongen,

Er is geen meester meer die tot mij spreekt.

Er is geen stem meer die de stilte breekt,

Waarin het Al van Al vertelt,

Zoals het leeft ook in mijn wezen.

Orde der Verdraagzamen

Ja, moet u maar eens over nadenken. Weet u er is één ding, ja, ik ga gauw weg, maar één ding is mij opgevallen: er zijn heel veel mensen die bidden, maar ze zijn zo druk bezig om God voortdurend te vertellen wat hij moet doen, dat ze geeneens tijd overhouden om te luisteren wat hij zegt. Laten we eerst eens beginnen met luisteren, dan kunnen we later nog altijd zeggen: hallelujah, als we het begrepen hebben.

Goedenavond.